

Oksana Ruža, Inta Ostrovska, Vera Komarova, Sergejs Ignatjevs

LOKĀLAIS PATRIOTISMS KĀ ANALĪTISKĀ KATEGORIJA: POLITOLĢISKĀS UN SOCIOĢISKĀS PIEEJAS REĢIONĀLAJAI IDENTITĀTEI

DOI: [https://doi.org/10.59893/szv.2025.2\(8\)](https://doi.org/10.59893/szv.2025.2(8))

Citēšanai: Ruža O., Ostrovska I., Komarova V., Ignatjevs S. (2025) Lokālais patriotisms kā analītiskā kategorija: politoloģiskās un socioloģiskās pieejas reģionālajai identitātei. *Sociālo Zinātņu Vēstnesis / Social Sciences Bulletin*, 41(2): 110–124. [https://doi.org/10.59893/szv.2025.2\(8\)](https://doi.org/10.59893/szv.2025.2(8))

Šajā pētījumā lokālais patriotisms tiek konceptualizēts kā daudzdimensionāla analītiska kategorija, kas vieno kultūras, ekonomiskos, politiskos un etnopolitiskos identitātes aspektus. Balstoties uz Andersona “iedomāto kopienu” koncepciju un Tajfela un Tērnera sociālās identitātes teoriju, pētījums paplašina tradicionālās kulturoloģiskās un etnogrāfiskās interpretācijas, traktējot lokālo patriotismu kā dinamisku sociāli politisku fenomenu. Rakstā izstrādāta četrdaļīga tipoloģija – kultūras, ekonomiskais, politiskais un etnopolitiskais patriotisms – un parādīts, ka šīs formas savstarpēji pārklājas, bet mediji darbojas kā universāls kanāls, kas veido un reproducē identitātes naratīvus. Salīdzinošā Latgales un Kurdistānas gadījumu analīze ilustrē institucionālās vides nozīmi: ja pastāv atbalsts no valsts vai pārnacionālajām struktūrām, lokālais patriotisms kļūst par integrācijas resursu, bet atzīšanas trūkuma gadījumā tas pārtop par mobilizācijas un konflikta faktoru. Šī ambivalence pierāda, ka lokālais patriotisms nav fiksēta pazīme, bet institucionālās un diskursīvās vides funkcija. Metodoloģiski izmantota jaukta pieeja: kvalitatīva mediju un simbolisko prakšu analīze, salīdzinošie reģionālie gadījumi un digitālo platformu izpēte kā jauni identitātes artikulācijas laukumi. Rezultāti parāda, ka kultūras iniciatīvas stiprina starppaaudžu saliedētību, ekonomiskie resursi piešķir simbolisku leģitimitāti, politiskā mobilizācija izpaužas autonomijas prasībās, bet etniskā identitāte nodrošina aizsardzību pret asimilāciju. Tajā pašā laikā hibrīdās konfigurācijas apliecina, ka šīs formas reti eksistē atsevišķi, bet mijiedarbojas un pastiprina cita citu. Raksts sniedz ieguldījumu teorētiskajās diskusijās par reģionālo identitāti, noturību un daudzlīmeņu pārvaldību, piedāvājot lokālo patriotismu kā sociāli politisku resursu ar duālu potenciālu: tas spēj uzturēt sabiedrisko saliedētību un uzticēšanos, bet vienlaikus veicināt protestus un separatisma prasības. Praktiskā nozīme izpaužas tipoloģijas pielietojamībā kultūrpolitikā, reģionālajā pārvaldībā un ES noturības stratēģijās. Īpaša uzmanība pievērsta digitalizācijas lomai: tiešsaistes telpas vairs nav palīgfunckcija, bet gan noteicošs identitātes veidošanās, konkurences un translācijas kanāls, kas ļauj lokālām iniciatīvām pārsniegt teritoriālās robežas. Turpmākie pētījumi jāvirza uz lokālā patriotisma kvantitatīvu operacionalizāciju, integrālu indeksu izstrādi, starpreģionāliem salīdzinājumiem un ilgtermiņa mērījumiem globalizācijas, digitalizācijas un migrācijas procesu kontekstā. Kopumā pētījums apliecina, ka lokālais patriotisms funkcionē kā dinamisks process, kas savieno kultūras atmiņu, institucionālos ietvarus un digitālo komunikāciju, līdz ar to nosakot gan reģionu stabilitāti, gan riskus mūsdienu pasaulē.

Atslēgvārdi: lokālais patriotisms, reģionālā identitāte, sabiedriskā saliedētība, kultūras atmiņa, mediji, digitalizācija, autonomija, minoritāšu kopienas.

Local patriotism as an analytical category: political science and sociological approaches to regional identity

Local patriotism is conceptualised in this study as a multidimensional analytical category that unites cultural, economic, political, and ethnic dimensions of collective identity. Building on Anderson's concept of imagined communities and Tajfel and Turner's social identity theory, the research extends beyond traditional culturalist or ethnographic interpretations and treats local patriotism as a dynamic socio-political phenomenon. The article develops a typology of four interrelated forms – cultural, economic, political, and ethno-political patriotism – demonstrating their hybrid character and the importance of media as a cross-cutting channel of identity construction. The comparative case analysis of Latgale and Kurdistan illustrates how institutional environments shape the outcomes: under conditions of institutional support, local patriotism serves as an integrative resource, while in the absence of recognition, it becomes a factor of mobilisation and conflict. This ambivalence highlights the need to treat local patriotism not as a fixed attribute but as a function of institutional and discursive contexts. Methodologically, the study employs a mixed approach: qualitative content analysis of media and symbolic practices, comparative regional case studies, and the exploration of digital platforms as new arenas of identity articulation. The findings demonstrate that cultural initiatives reinforce intergenerational continuity, economic resources provide symbolic legitimacy, political mobilisation emerges in claims for autonomy, and ethnic identity offers protection against assimilation. At the same time, hybrid configurations reveal that these forms rarely exist in isolation, but interact dynamically and amplify each other. The article contributes to theoretical debates on regional identity, resilience, and multilevel governance by proposing local patriotism as a socio-political resource with dual potential – capable of sustaining social cohesion and trust, yet also of fuelling protest and separatist claims. Practical implications include the application of the typology in cultural policy, regional governance, and EU strategies aimed at strengthening resilience. Particular

emphasis is placed on the role of digitalisation: online spaces are no longer auxiliary but decisive arenas where identities are shaped, contested, and transmitted beyond territorial borders. Future research directions point towards the quantitative operationalisation of local patriotism through integrated indices, cross-regional comparisons, and longitudinal measurements of identity in the context of globalisation, digitalisation, and migration flows. Overall, the study demonstrates that local patriotism functions as a dynamic process linking cultural memory, institutional frameworks, and digital communication, and thus plays a decisive role in shaping both regional stability and risks in the contemporary world.

Keywords: local patriotism, regional identity, social cohesion, cultural memory, media, digitalisation, autonomy, minority communities.

Ievads

Globalizācijas un digitalizācijas apstākļos, kas maina kolektīvās identitātes formas, pieaug interese par vietējām kopienām un īpašu piesaistes veidu – lokālo patriotismu. Atšķirībā no nacionālisma un reģionālisma makroanalīzes tas ļauj analizēt piesaistes mikrodinamiku “mazajai dzimtenei” kā nozīmīgu sociālo un kultūras resursu. Tas ne vienmēr paredz pretstatījumu starp “savējiem” un “svešajiem”, bet izpaužas caur noturīgām saitēm, simboliem un kolektīvajām praksēm, kas padara to par svarīgu jēdzienu sociālās saliedētības un reģionālās noturības (angļu val.: *resilience*) analīzē.

Šajā darbā lokālais patriotisms tiek aplūkots kā analītiska kategorija, kas cieši saistīta ar teritoriālās identitātes, piesaistes vietai un reģionālās identitātes jēdzieniem (Lewicka 2011; Keating 2001; Richey 2022). Tas izpaužas indivīdu emocionālā, kultūras un sociālā piesaistē konkrētam reģionam vai kopienai, nostiprinoties valodā, reliģijā, atmiņā un kultūras rituālos (Lazdiņa et al. 2010), kas nodrošina paaudžu pēctecību un pārvērš lokālās īpatnības simboliskajā kapitālā (Savage, Miles 1994). Kā uzsver Ā. Smits (*A. Smith*), šāda identitāte veidojas kā sociāls konstrukts, ko rada kolektīvie naratīvi un simboliskās prakses (Smith 1986). Emocionālā saikne ar teritoriju var stiprināt sociālo saliedētību un uzticību institūcijām (Olson 1965; Verba et al. 1995), bet starpgrupu salīdzinājumu apstākļos tā var radīt arī spriedzes riskus.

Historiogrāfiskais apskats rāda, ka idejas par lokālo piesaisti un “mazās dzimtenes patriotismu” tika aplūkotas dažādos disciplināros kontekstos. Eiropas XIX–XX gadsimta socioloģijā tās bija daļa no sociālās ģeogrāfijas un antropoloģijas pētījumiem (Allport 1954; Weber 1976). XX gadsimta beigās un XXI gadsimta sākumā uzmanības centrā nonāca mūsdienu teorētiskie modeļi, tostarp “iedomātās kopienas” (Anderson 1983; Billig 1995), sociālās identitātes teorija (Tajfel, Turner 1979, 1986) un atšķirība starp konstruktīvo un “aklo” patriotismu (Schatz et al. 1999).

Šī pētījuma teorētiskais ietvars balstās uz minēto koncepciju sintēzi. To papildina mūsdienu pieejas reģionālismam un “ligzdotajām identitātēm” (angļu val.: *nested identities*), kā tās apraksta L. Hūge (*L. Hooghe*) un Dž. Markss (*G. Marks*) (2001), kā arī M. Kītings (*M. Keating*) (2001). Šīs pieejas ļauj lokālo patriotismu aplūkot nevis kā izolētu parādību, bet kā daļu no sarežģītas sistēmas, kur lokālā, reģionālā, nacionālā un pārnacionālā identitāte līdzās pastāv un mijiedarbojas. Pēdējās desmitgadēs lokālais patriotisms arvien biežāk tiek pētīts arī politoloģiskā griezumā – kā reģionālisma un daudzlīmeņu pārvaldības elements Eiropas Savienībā. Tas tiek iekļauts diskusijās par politiski institucionālo noturību un par to, kā lokālās identitātes ietekmē reģionu adaptācijas spēju globālo izaicinājumu apstākļos (Börzel, Risse 2018; Schimmelfennig 2021).

Īpaša uzmanība tiek pievērsta mediju un publiskās telpas lomai, kas kalpo kā kanāli lokālā patriotisma reprezentācijai un reproducēšanai (Schlesinger 1991; Hubert et al. 2021). Reģionālie plašsaziņas līdzekļi, sociālie tīkli un kultūras pasākumi veido simbolisko telpu, kurā caur tēliem, mītiem un kultūras kodiem nostiprinās lokālās piederības sajūta. Tas ļauj analizēt iekļaut jaunu dimensiju – digitalizāciju. Digitālo platformu vispārēja izplatība piešķir lokālajam patriotismam jaunu nozīmi: tas kļūst ne tikai par teritoriālās piesaistes fenomenu, bet arī par daļu no “digitālā patriotisma”, kas veidojas un izplatās tiešsaistes kopienās. Tādējādi digitalizācija pārvērš lokālo patriotismu no

teritoriāli ierobežotas parādības par daļu no globālās identitāšu un simbolu konkurences, kur lokālie naratīvi iegūst transnacionālu redzamību un politisko nozīmīgumu.

Šī raksta mērķis ir aplūkot lokālo patriotismu kā sociokultūras fenomenu, izstrādāt tā tipoloģiju un analizēt tā manifestācijas publiskajā telpā un mediju naratīvos. Pētījuma empīriskā daļa balstās uz divu kritisku gadījumu – Latgales un Kurdistānas – salīdzinājumu, kas demonstrē pretējas lokālā patriotisma attīstības trajektorijas: no integratīva resursa līdz konflikta faktoram. Pētījuma zinātniskā jaunrade izpaužas lokālā patriotisma vispusīgā sistematizācijā kā analītiskā kategorijā, kas apvieno kultūras, ekonomiskos, politiskos un etniskos aspektus. Šāda pieeja ļauj izprast, kā lokālais patriotisms rada noturīgu piederības sajūtu, sekmē lokālo kultūru un identitāšu saglabāšanu un stiprina sociālo saliedētību un reģionālo noturību.

Literatūras analīze

Akadēmiskajā literatūrā lokālais patriotisms tikai pēdējos gadu desmitos ir ieguvis institucionalizētu atzinību kā pētniecības kategorija, kas visbiežāk tiek analizēta caur nacionālās identitātes un reģionālisma prizmu vai kā konstruētu kopienu īpašs gadījums (Anderson 1983). Tā tuvums teritoriālās identitātes un piesaistes vietai (angļu val.: *place attachment*) koncepcijām ļauj šo fenomenu aplūkot kā telpiskās un sociālās piesaistes paveidu (Sack 1986; Lewicka 2011). Atšķirībā no nacionālisma makroanalīzes lokālais patriotisms fiksē tieši sociālās pieredzes mikrodinamiku un lokālās prakses, kurās tiek reproducēti kultūras kodi un veidota kolektīvā identitāte (Richey 2022; Putnam et al. 1994).

Socioloģiskajā pieejā darbi par teritoriālo identitāti (Lewicka 2011; Richey 2022) apliecina, ka lokālās piesaistes darbojas kā sociālais kapitāls, kas stiprina uzticību un pilsonisko līdzdalību. Šis secinājums saskan ar klasiskajām koncepcijām par institūciju un horizontālo saišu nozīmi (Putnam 2007), kā arī ar pētījumiem par sociālo noturību krīzes apstākļos (Aldrich 2012). Lokālais patriotisms parādās ne tikai kā emocionāla pieķeršanās, bet arī kā institucionāls resurss, kas nodrošina kopienu spēju pielāgoties un saglabāt vienotību.

Politoloģiskajā pieejā lokālais patriotisms tiek sasaistīts ar reģionalizācijas, federālisma un daudzlīmeņu pārvaldības procesiem. Tas var kalpot par integrācijas un teritoriālās solidaritātes faktoru, bet var būt arī spiediena avots uz valsts institūcijām un politiskās mobilizācijas instruments (Keating 2001; Hooghe, Marks 2001). Vienos gadījumos tas darbojas kā resurss politiskam konsensam, citos – pārtop par konfrontācijas rīku. Šī perspektīva uzsver lokālās identitātes ambivalenci: tā var būt stabilitātes resurss, bet vienlaikus arī pamats status quo izaicinājumam.

Sociālās identitātes teorija (Tajfel, Turner 1979, 1986) skaidro mehānismus, kā veidojas robežas starp “mēs–viņi” un kolektīvā pašapziņa. Šajā skatījumā lokālais patriotisms tiek aplūkots kā kognitīvs mehānisms, kas var stiprināt solidaritāti, bet var transformēties arī izolacionismā un diskriminācijā. “Aklā” un konstruktīvā patriotisma pētījumi pierāda, ka pārmērīga emocionāla piesaiste var graut integrāciju, kamēr konstruktīvās formas veicina pilsonisko līdzdalību un uzticību institūcijām (Schatz et al. 1999; De Figueiredo, Elkins 2003; Kosterman, Feshbach 1989; Davidov 2009; Huddy, Khatib 2007; Allport 1954).

No mediju un kulturoloģiskā skatpunkta lokālais patriotisms tiek nostiprināts un pārraidīts caur simboliskām praksēm, publiskiem naratīviem un kultūras reprezentācijām (Schlesinger 1991; Ashton 2010). Mūsdienu pētījumi to sasaista arī ar reģionālās identitātes stratēģijām un paradiplomātiju, īpaši kultūras un politiskās atzīšanas kustību kontekstā (Hubert et al. 2021). Empīriskie piemēri parāda dažādību: Latgalē identitāte tiek uzturēta caur valodu un kultūras praksēm (Lazdiņa et al. 2012; Lazdiņa et al. 2015; Nau, Wicherkiewicz 2024), Korsikā – ar kultūras projektiem un mediju iniciatīvām (Arrighi 2024). Šie piemēri uzsver, ka lokālais patriotisms nav reducējams uz politisko mobilizāciju, bet lielā mērā sakņojas kultūras atmiņā un reprezentācijās.

Ja klasiskās identitātes koncepcijas balstījās drukātajos un tradicionālajos medijos (Anderson 1983; Tajfel, Turner 1979), tad XXI gadsimtā parādās jauna dimensija – “digitālais patriotisms”. Pētījumi Ķīnā rāda, ka sociālie tīkli pastiprina piederības sajūtu un konstruē jaunas lokālās identitātes formas (Huang et al. 2022), bet M. Kastelss (*M. Castells*) uzsver tīkla komunikācijas nozīmi “tīkla identitāšu” veidošanā (Castells 2009). Digitālā telpa kļūst ne tikai par komunikācijas kanālu, bet arī par patstāvīgu lokālās identitātes reproducēšanas vidi, vienlaikus paplašinot integrācijas iespējas un radot fragmentācijas riskus.

Empīriskā bāze un salīdzinošie gadījumi demonstrē lokālā patriotisma manifestācijas dažādos kultūras un vēsturiskos kontekstos. Austrālijā tas fiksēts Ziemeļsidnejas piepilsētu sabiedriskajās iniciatīvās (Ashton 2010). Ukrainā tas izpaužas kā nacionālās un lokālās identitātes apvienojums, kas atklāj fenomena elastību (Gnatiuk, Melnychuk 2019). Eiropā Katalonija un Basku zeme ilustrē lokālās piesaistes transformāciju politiskajā mobilizācijā (Ansolabehere, Puy 2022; Carvalho et al. 2021; Melich 1986). Šie piemēri rāda, ka lokālais patriotisms var būt gan kultūras atmiņas elements, gan politiskās aktivitātes pamats, kas ietekmē valsts stratēģijas.

Kopumā literatūra parāda, ka lokālais patriotisms ir daudzdimensionāls fenomēns, kas aptver kultūras, sociālās, psiholoģiskās, politiskās un digitālās dimensijas. Tas spēj stiprināt integrāciju un reproducēt kolektīvo identitāti, bet noteiktos apstākļos kļūst par mobilizācijas un konfliktu avotu. Ir jāatzīmē pētījumu deficīts, kas apvienotu šīs perspektīvas vienotā modelī. Šī pētījuma uzdevums ir izstrādāt lokālā patriotisma tipoloģiju un analizēt tā manifestācijas dažādos kultūras un institucionālajos kontekstos.

Pētījuma metodoloģija

Lai analizētu lokālo patriotismu kā daudzdimensionālu sociokultūras un politisku fenomēnu, darbā tika izmantots jaukta tipa pētījuma dizains, kas apvieno kvalitatīvās un kvantitatīvās metodes. Šāda pieeja aptver plašu jomu – no mediju reprezentāciju un kultūras prakšu analīzes līdz reģionālo piemēru salīdzināšanai un institucionālo īpatnību identificēšanai. Kombinētā dizaina izmantošanu pamato lokālā patriotisma starpdisciplinārais raksturs, un tā ļauj apvienot diskursa analīzi ar institucionālo dimensiju (Creswell 2014; Flick 2019; Bryman 2016).

Teorētiski metodoloģiskais pamats un empīriskie dati. Metodes izvēli nosaka tas, ka lokālais patriotisms izpaužas sociālo prakšu, kognitīvo mehānismu un politisko procesu krustpunktā. “Iedomāto kopienu” koncepcija (Anderson 1983) un sociālās identitātes teorija (Tajfel, Turner 1979, 1986) veido ietvaru simbolisko un kognitīvo mehānismu izpētei. Normatīvais aspekts ir saistīts ar konstruktīvā un “aklā” patriotisma formu nodalīšanu (Schatz et al. 1999; De Figueiredo, Elkins 2003). Politisko un institucionālo skatpunktu nodrošina darbi par reģionālismu un daudzlīmeņu pārvaldību (Keating 2001; Hooghe, Marks 2001). Šīs pieejas nosaka konceptuālo ietvaru, kurā tiek veikta lokālā patriotisma jēdziena operacionalizācija un metožu izvēle.

Pētījums balstās uz daudzlīmeņu datu kopumu: publikācijām reģionālajos un nacionālajos medijos, interneta platformu un sociālo tīklu materiāliem, starptautisko organizāciju ziņojumiem un statistikas datiem. Svarīgu atskaites punktu sniedza programma ENRI-EAST (2008–2011), kurā tika izmantots kvantitatīvo aptauju, biogrāfisko interviju, ekspertu anketu un interneta satura analīzes apvienojums (CORDIS 2011). Šī pieredze apstiprināja nepieciešamību kombinēt metodes, lai paaugstinātu secinājumu validitāti un ticamību.

Satura analīze un salīdzinošā pieeja. Galvenā metode bija satura analīze, kas ļauj fiksēt lokālā patriotisma reprezentācijas publiskajā telpā (Krippendorff 2019; Schlesinger 1991; Billig 1995). Materiālu kodēšana ietvēra vairākus līmeņus: tematisko (tradīcijas, ekonomika, politiskā mobilizācija, etniskā identitāte), naratīvo (“mazās dzimtenes” tēli, opozīcija “savējie/svešie”), simbolisko (valoda, kultūras zīmes, vizuālās metaforas) un emocionālo (ziņojumu tonalitāte). Lai nodrošinātu ticamību,

tika izmantota starpkodētāju pārbaude, kas samazināja interpretāciju subjektivitāti. Šāda pieeja ļāva atklāt noturīgas diskursīvās struktūras, caur kurām lokālais patriotisms nostiprinās medijos.

Lai identificētu institucionālās un kultūras atšķirības lokālā patriotisma izpausmēs, tika pielietota reģionu salīdzinošā analīze (Yin 2018; Putnam et al. 1994). Pētījumā tika iekļauti piemēri, kas atspoguļo dažādus fenomenu dominējošos aspektus: Latgale un Korsika (kultūras dimensija), Bavārija un Flandrija (ekonomiskā), Katalonija un Basku zeme (politiskā), Gagauzija un Kurdistāna (etniskā). Atlases loģika balstījās uz reprezentativitāti un kontrastivitāti: no reģioniem, kas integrēti ES institucionālajā sistēmā, līdz teritorijām, kur lokālais patriotisms kļūst par politiskās mobilizācijas faktoru.

Īpaša uzmanība tika pievērsta Latgales un Kurdistānas salīdzinājumam kā diviem pretpoliem: institucionāli atzītam un konfliktam pakļautam lokālās identitātes modelim. Šo gadījumu salīdzinājums metodoloģiskajā skatījumā kalpo kā centrālais pētījuma elements, kura detalizēta analīze sniegta darba analītiskajā daļā. Latgales un Kurdistānas izvēle balstījās ne tikai kontrasta principā, bet arī to reprezentativitātē diviem galvenajiem lokālā patriotisma diskusijas poliemi: integratīvajam modelim (Latgale) un konfliktu modelim (Kurdistāna). Latgale kā ES un Latvijas sastāvdaļa ilustrē, kā vietējā identitāte var līdzāspastāvēt ar nacionālo un Eiropas identitāti, kalpojot kā resurss integrācijai. Kurdistāna, savukārt, reprezentē gadījumu, kur etniskais un politiskais patriotisms ir kļuvis par mobilizācijas instrumentu institucionālas atzīšanas trūkuma apstākļos. Šī izvēle ļauj pārbaudīt hipotēzi par institucionālās vides izšķirošo nozīmi lokālā patriotisma transformācijā. Mūsu pieeja balstās uz datu triangulāciju, kas apvieno kvalitatīvu reģionālo un nacionālo mediju satura analīzi ar institucionālo un salīdzinošo analīzi, nodrošinot secinājumu validitāti un reprezentativitāti.

Operacionalizācija un ierobežojumi. Lokālais patriotisms tiek conceptualizēts un operacionalizēts kā daudzdimensionāls fenomens ar četrām dimensijām: kultūras (valoda, tradīcijas, simboli) (Anderson 1983; Lazdiņa et al. 2010), sociāli psiholoģisko (saliedētība, uzticēšanās, līdzdalība) (Lewicka 2011; Tajfel, Turner 1979), politiski administratīvo (autonomija, reģionālā mobilizācija, mijiedarbība ar centru) (Keating 2001; Hooghe, Marks 2001) un normatīvo (konstruktīvā un “aklā” patriotisma nodalīšana) (Davidov 2009; Schatz et al. 1999; De Figueiredo, Elkins 2003). Šīs dimensijas kalpo kā tilts starp teorētisko bāzi un empīriskajiem indikatoriem, ļaujot veikt to salīdzināšanu dažādos reģionālajos kontekstos.

Lai paaugstinātu ticamību, tika izmantota metodoloģiskā triangulācija: dažādu datu avotu salīdzināšana, diskursa un institucionālās analīzes kombinācija, kā arī starpkodētāju pārbaude. Ierobežojumi saistīti ar atsevišķu reģionu kontekstuālo specifiku: kultūras un politiskās atšķirības samazina secinājumu universālumu, bet kvantitatīvo datu trūkums ierobežo integrālo rādītāju izveidi. Tomēr daudzlīmeņu dizains nodrošina rezultātu ticamību un ļauj salīdzināt reģionus ar atšķirīgu institucionālo un kultūras struktūru.

Pētījuma rezultāti: lokālā patriotisma tipoloģija

Empīriskο datu analīze apstiprina, ka lokālais patriotisms ir daudzdimensionāls fenomens, kas izpaužas kultūras, ekonomiskajās, politiskajās un etniskajās formās. Katrai no šīm dimensijām ir savi naratīvi, prakses un izplatīšanas kanāli, taču vienojošais faktors paliek kolektīvās identitātes un noturīgā “mēs” veidošanās. Iegūtie rezultāti atbilst B. Andersona (*B. Anderson*) “iedomāto kopienu” koncepcijai (Anderson 1983) un sociālās identitātes teorijai (Tajfel, Turner 1979, 1986). Vienlaikus tie parāda, ka lokālais patriotisms reti pastāv izolēti – biežāk tas izpaužas kā savstarpēji saistītu formu kombinācija, kur kultūras iniciatīvas tiek atbalstītas ar ekonomiskiem resursiem, politiskā mobilizācija balstās uz etnisko identitāti, bet mediji apvieno dažādus naratīvus vienotā simboliskā telpā.

Kultūras patriotisms. Kultūras patriotisms ir visizplatītākā forma, kas balstās uz valodas, tradīciju, simbolu un vēsturiskās atmiņas saglabāšanu. Latgalē, Korsikā vai Sidnejas ziemeļu priekšpilsētās 1920. gados tas izpaudās caur kultūras iniciatīvām, festivāliem, reliģiskajām praksēm un izglītības projektiem, kas veicināja kolektīvās piederības sajūtas nostiprināšanu (Lazdiņa et al. 2010; Arrighi 2024; Ashton 2010). Socioloģiskā skatījumā šis lokālā patriotisma tips ir nozīmīgs sociālā kapitāla veidošanā un starppaaudžu saišu uzturēšanā, bet mediju telpā tas nostiprinās caur “mazās dzimtenes” tēliem, publikācijām vietējā presē un digitālajos resursos, kas izceļ reģionālās kultūras unikalitāti.

Īpaši ilustratīvs ir basku valodas (Euskara) atdzimšanas piemērs Spānijā pēc 1980. gadiem, kad tā tika aktīvi integrēta izglītības un mediju sistēmā. Divvalodīgās izglītības ieviešana un kultūras iniciatīvu atbalsts pārvērtā valodu par noturības simbolu un veicināja jaunas paaudzes ar spēcīgu lokālo identitāti veidošanos (Gorter et al. 2012). Šis gadījums parāda, ka kultūras patriotisms var kļūt par pamatu sociālās solidaritātes reproducēšanai un reģionālās autonomijas nostiprināšanai nacionālās sistēmas ietvaros.

Ekonomiskais patriotisms. Ekonomiskais patriotisms saistās ar lepnuma naratīviem par reģiona sasniegumiem, tā zīmoliem un spēju nodrošināt ekonomisko patstāvību. Bavārijas un Flandrijas piemēri parāda, kā ekonomiskā jauda pārtop par lokālās identitātes un reģionālā lepnuma pamatu (Moe 2009; Deschouwer 2008). Šādi naratīvi stiprina uzticēšanos reģionālajām institūcijām, veido “veiksmīga reģiona” tēlu un tiek izmantoti kā arguments sarunās ar centrālo varu. Papildu kvantitatīvie pētījumi Latvijā ISSP–2013 ietvaros parādīja, ka reģionālā piederība nenovājina nacionālo identitāti, bet, tieši pretēji, stiprina to, pateicoties sociālā kapitāla uzkrāšanai un ikdienas praksēm (Dirksmeier 2022). Tādējādi ekonomiskais patriotisms kļūst par institucionālu resursu, kas nostiprina uzticību un sociālo kohēziju.

Īpaši nozīmīgs ir Ziemeļitālijas piemērs, kur reģionālās elites vairākkārt uzsvērušas ekonomisko disproporciju starp industriāli attīstītajiem ziemeļiem un agrāro dienvidu. Politiskie lozungi kustībā “*Lega Nord*” tika balstīti uz ideju, ka tieši ziemeļu reģioni “baro valsti”, kas pārvērtā ekonomiskos argumentus par lokālās identitātes pamatu un pastiprināja prasības pēc lielākas autonomijas (Giordano 2000). Šis piemērs rāda, ka ekonomiskais patriotisms var būt ne tikai uzticības stiprinātājs, bet arī instruments politiska spiediena izdarīšanai uz centrālo varu.

Politiskais patriotisms. Politiskais patriotisms izpaužas centienos paplašināt autonomiju, veicināt federālismu vai panākt pašnoteikšanos un bieži vien balstās vēsturiskajā atmiņā, simbolos un protestu praksēs. Katalonijā un Basku zemē lokālās kustības izmantoja atsvešinājuma no centra naratīvus, “tiesību uz balsi” ideju un kultūras ekskluzivitātes simboliku iedzīvotāju mobilizācijai (Ansolabehere, Puy 2022; Hubert et al. 2021; Carvalho et al. 2021). Socioloģiskajā griezumā to var traktēt kā kolektīvās rīcības veidošanās procesu, kur simboli un naratīvi kļūst par mobilizācijas instrumentu. Mediji un digitālās platformas pastiprina šo efektu, reproducējot protesta lozungus un nostiprinot kolektīvās piederības sajūtu, padarot lokālo patriotismu par politiskās dinamikas faktoru.

Papildu piemērs ir Skotija, kur 2014. gadā notika neatkarības referendums. Lai arī vairākums nobalsoja pret izstāšanos no Apvienotās Karalistes sastāva, pats process kļuva par nozīmīgu posmu politiskā patriotisma institucionalizācijā. Skotu nacionālā partija izmantoja vēsturiskās unikalitātes, pašnoteikšanās tiesību un ekonomiskās patstāvības naratīvus, lai mobilizētu atbalstu (Mullen 2014). Šis piemērs uzsver, ka politiskais patriotisms var attīstīties arī likumīgu demokrātisku procedūru ietvaros, ne tikai konfrontācijas formā.

Etnopolitiskās patriotisms. Etniskais patriotisms veidojas ap etnisko identitāti, īpaši tad, ja grupa atšķiras no titulnācijas. Gagauzijā un Kurdistānā tas izpaužas valodas, reliģijas, tradīciju un vēsturisko naratīvu saglabāšanā kā aizsardzības mehānismā pret asimilāciju un politisko spiedienu (King 2000; McDowall 2004). Socioloģiskajā skatījumā tas nostiprina kolektīvo “mēs” un sociālo kohēziju, balstoties uz rituāliem, reliģiskajām praksēm un kultūras atmiņu. Politiskajā griezumā etniskais

patriotisms kļūst par pamatu prasībām pēc autonomijas un kultūras savdabības aizsardzības. Mediju resursi šādos kontekstos rada ievainojamas, bet noturīgas kopienas tēlu, aktualizējot draudus un rosinot uz pretestību.

Raksturīgs piemērs ir Kvebeka Kanādā, kur frankofonais iedzīvotāju vairākums konsekventi aizstāv savu kultūras un valodas identitāti. Neskatoties uz vairāku neatkarības referendumu norisi, reģions turpina atrasties federācijas sastāvā, bet franču valodas īpašais statuss ir nostiprināts institucionāli (Salée 2022). Tas demonstrē, ka etnopolitisko patriotismu iespējams integrēt valsts sistēmā, nepārejot pie radikālas konfrontācijas, tādējādi tas vienlaikus kļūst par kultūras identitātes saglabāšanas instrumentu un politiskās stabilitātes faktoru.

Pabeigtā analīze rāda, ka lokālais patriotisms ir savstarpēji saistītu formu sistēma, kur kultūras, ekonomiskās, politiskās un etniskās dimensijas savijas un savstarpēji pastiprina cita citu. Tas izpaužas nevis kā statiska struktūra, bet kā dinamisks process, kur “tīras” formas sastopamas reti – biežāk tās mijiedarbojas, pāriet viena otrā un palielina savstarpējo ietekmi. Vienojošais elements, kas saista visas dimensijas, ir mediji, kas ne tikai rada simbolisko telpu un nostiprina galvenos naratīvus, bet arī nodrošina to reproducēšanu jaunajos sociālajos apstākļos. Mūdienu digitālajā sabiedrībā tieši mediju vide kļūst par starpnieku starp kultūras atmiņu un politisko mobilizāciju, ļaujot lokālajām iniciatīvām pārsniegt reģiona robežas un kļūt par daļu no nacionālajiem un transnacionālajiem diskursiem.

Tādējādi lokālais patriotisms izpaužas kā kompleksa sistēma, kur kultūras prakses tiek atbalstītas ar ekonomiskiem resursiem, etniskie naratīvi pārvēršas politiskās prasībās, bet mediji nodrošina to integrāciju kolektīvajā apziņā. Iegūtie rezultāti ir apkopoti lokālā patriotisma tipoloģijā (skat. 1. tabulu), kur sistematizētas galvenās šī fenomena formas, izmantojot reģionu piemērus, atslēgas naratīvus un to interpretācijas.

1. tabula

Lokālā patriotisma tipoloģija

Tips	Reģiona piemērs	Naratīvi un mediji	Socioloģiskā interpretācija	Politoloģiskā interpretācija
Kultūras	Latgale, Korsika, Sidneja (Ashton 2010; Arrighi 2024; Lazdiņa et al. 2015)	“Valodas un tradīciju saglabāšana”, “lepnums par kultūras mantojumu”	Sociālā saliedētība, kolektīvās “mēs” identitātes stiprināšana, kultūras atmiņas nostiprināšana (Anderson 1983; Tajfel, Turner 1979)	Kultūras mobilizācija, ietekme uz kultūrpolitiku
Ekonomiskais	Bavārija, Flandrija (Moe 2009; Deschouwer 2008)	“Mūsu reģions baro valsti”, “mūsu zīmols – kvalitātes simbols”	Lokālais lepnums caur ekonomiskajiem sasniegumiem un sociālajām iniciatīvām (Moe 2009; Richey 2022)	Ekonomisks arguments sarunās ar centru
Politiskais	Basku zeme, Katalonija (Hubert et al. 2021)	“Pašnoteikšanās tiesības”, “centrs mūs nedzird”	Kolektīvās identitātes veidošanās caur mobilizāciju un protestu praksēm (Schatz et al. 1999; Tajfel, Turner 1986)	Reģionālisma, federalizācijas un separātisma instruments
Etno-politiskais	Gagauzija, Kurdistāna (King 2000; McDowall 2004)	“Mēs esam īpaša tauta”, “mūs mēģina asimilēt”	Etniskās kopienas konstruēšana, valodas un tradīciju saglabāšana (Smith 1986; King 2000; McDowall 2004)	Etniskuma politizācija, kultūras autonomijas aizsardzība

Avots: autoru izveidota tabula.

Lai padziļinātu analīzi, pētījumā tika iekļauts lokālā patriotisma izpausmju salīdzinājums divos principiāli atšķirīgos kontekstos – Latgalē un Kurdistānā. Šie reģioni demonstrē pretējas attīstības trajektorijas: Latgalē lokālais patriotisms pārsvarā ir kultūras rakstura, savukārt Kurdistānā tas iegūst etnopolitisku formu.

Latgalē lokālais patriotisms veidojas ap valodu, tradīcijām un reģionālo atmiņu. Latgaliešu valoda, reliģiskās prakses un kultūras iniciatīvas rada noturīgu piederības sajūtu, kas nav pretrunā Latvijas nacionālajai identitātei, bet, tieši pretēji, stiprina sociālo kapitālu un institucionālo integrāciju (Lazdiņa et al. 2012; Nau, Wicherkiwicz 2024). Raksturīgi, ka pat reģionālajām partijām (piemēram, Latgales Demokrātiskajai partijai un tās turpmākajiem analogiem) neizdevās nostiprināties politiskajā telpā, un tās ar laiku izzuda. Reģiona publiskajā diskursā nav autonomijas lozungu, kas uzsver tā integratīvo raksturu.

Savukārt Kurdistānā ir etnopolitiskā patriotisma piemērs. Šeit identitāte veidojas, balstoties uz valodu, reliģiskajiem un vēsturiskajiem naratīviem, kas tiek izmantoti politiskās mobilizācijas resursu veidā. Autonomijas prasības un pretošanās asimilācijai kļūst par centrālajiem motīviem, bet mediji un kultūras prakses nostiprina kopienas tēlu, kas dzīvo nepārtrauktas cīņas apstākļos (McDowall 2004). Tādējādi Kurdistānā lokālais patriotisms funkcionē kā politiskās spriedzes faktors un izaicinājums valsts teritoriālajai vienotībai.

2. tabula

Lokālā patriotisma manifestāciju salīdzinājums Latgalē un Kurdistānā: integratīvais un konfliktu modelis

Parametrs	Latgale (Latvija)	Kurdistāna (Irāka/Turcija)
Dominējošais tips	Kultūras patriotisms	Etnopolitiskās patriotisms
Galvenie resursi	Valoda, tradīcijas, reliģiskā un kultūras atmiņa	Valoda, etniskā vēsture, reliģiskie un politiskie naratīvi
Attiecības ar valsti	Stiprina integrāciju un sociālo kapitālu	Veido autonomijas prasības un var pastiprināt konfliktus
Mediju loma	Kultūras savdabības un reģionālās identitātes uzturēšana	Mobilizācija ap autonomijas ideju, protestu naratīvu izplatīšana
Galīgā manifestācija	Sociālās saliedētības un paaudžu pēctecības resurss	Politiskās mobilizācijas instruments un izaicinājums teritoriālajai vienotībai

Avots: autoru izveidota tabula.

Tādējādi Latgales un Kurdistānas salīdzinājums apstiprina izšķirošo institucionālās vides nozīmi lokālā patriotisma transformācijā. Ja reģions ir integrēts valsts un pārnacionālajās struktūrās, lokālā identitāte kļūst par integratīvu resursu, savukārt institucionālas atzīšanas trūkuma gadījumā tā pārvēršas par konfrontācijas pamatu. Šāds kontrasts ļauj fiksēt universālu likumsakarību: lokālais patriotisms var būt gan stabilitātes faktors, gan riska avots atkarībā no tā, cik atvērti un atbalstīti ir tā institucionalizācijas kanāli.

Diskusija: galvenie virzieni

Lokālā patriotisma analīze dažādos kultūras un institucionālajos kontekstos parāda, ka tas nav statiska identitāte vai rituālu kopums. Fenomens funkcionē kā elastīga un daudzslāņaina sistēma, kurā krustojas kultūras kodi, ekonomiskās intereses, politiskās prasības un etniskā savdabība. Izšķiroša nozīme ir šo elementu mijiedarbības dinamikai. Iegūtie dati apstiprināja, ka kultūras, ekonomiskās,

politiskās un etnopolitiskās formas nepastāv izolēti, bet veido savstarpēji saistītu sistēmu, kas prasa to analīzi procesuālā un salīdzinošā perspektīvā.

Lokālā patriotisma ambivalence. Pētījuma rezultāti parāda lokālā patriotisma divējādo raksturu. Tas var kļūt par sociālās solidaritātes pamatu un uzticības stiprināšanas instrumentu, taču spēj transformēties arī par mobilizācijas un konflikta avotu. Šo pāreju nosaka līdzdalības kanālu atvērtības pakāpe un institūciju sniegtais reģionālo kopienu atzinums. Ja kultūras prakses un iniciatīvas saņem atbalstu no valsts vai pārnacionālajām struktūrām, tās darbojas kā integrācijas resurss. Savukārt, ja līdzdalības kanāli ir ierobežoti, simboliskie resursi var novest pie radikalizācijas un konfrontācijas. Integratīvo un konfrontatīvo modeļu salīdzinājums spilgti parāda šo duālismu: pirmajā gadījumā kultūras patriotisms pastiprina sociālo kohēziju, otrajā – etnopolitiskā dimensija kļūst par konflikta faktoru.

Institucionālās robežas un politiskā dinamika. Salīdzinošā analīze liecina, ka tieši institucionālā vide nosaka transformācijas virzienu. Attīstītas daudzlīmeņu pārvaldības apstākļos lokālais patriotisms iegūst institucionalizētas līdzdalības formas (Hooghe, Marks 2001; Keating 2001). Pārstāvniecības deficīta gadījumā tas kļūst par spiediena instrumentu uz centru un var novest pie identitātes krīzēm. Tādējādi lokālais patriotisms nav iepriekš noteikta kultūras pazīme, bet gan funkcionē kā institucionālās vides atvasinājums. Piemēri rāda, ka pat demokrātisko procedūru ietvaros lokālā identitāte spēj pārvērsties mobilizācijas resursā, ja tiek sajūsts atzīšanas vai taisnīguma trūkums pilnvaru sadalē.

Ekonomiskais un kultūras kapitāls. Svarīgs analīzes virziens ir lokālā patriotisma saistība ar reģionālā kapitāla veidošanos. Ekonomiskie panākumi, kultūras mantojums un sociālās prakses pārtop simboliskos resursos, ko izmanto publiskajā politikā un sarunās starp centru un reģioniem. Šeit parādās īpašs “identitātes kapitalizācijas” mehānisms: vietējie zīmoli, kultūras simboli un pat dialekti veic ne tikai integratīvu, bet arī stratēģisku funkciju, veidojot jaunas sarunu pozīcijas un varas līdzsvaru federatīvās un unitārās valstīs.

Lokālais patriotisms reģionālisma un ES noturības debatēs. Eiropas Savienības kontekstā, kas demonstrē spēju pielāgoties un saglabāt noturību krīžu apstākļos, lokālais patriotisms var spēlēt reģionālās noturības kodola lomu (Börzel, Risse 2018; Schimmelfennig 2021). Kultūras simboli, ekonomiskie resursi un mediju prakses stiprina vietējās kopienas, radot tām emocionālu un institucionālu atbalstu attīstībai krīzes apstākļos. Tas kļūst arī par saikni starp lokālo un pārnacionālo līmeni, jo tieši caur vietējām praksēm veidojas uzticēšanās daudzlīmeņu pārvaldībai. Tādējādi lokālais patriotisms nav tikai sociokulturāls resurss, bet arī politiski institucionāls ES noturības elements, kas palielina reģionu adaptivitāti globālās turbulences apstākļos.

Salīdzinošā perspektīva rāda, ka šī loģika ir piemērojama ne tikai ES: federatīvās valstīs, piemēram, Kanādā, vai Dienvidamerikas valstīs lokālās identitātes arī kalpo par daudzlīmeņu pārvaldības balstu un reģionālās noturības faktoru. Tas ļauj aplūkot lokālo patriotismu kā universālu mūsdienu resilience paradigmas elementu. Kā norāda Dž. Džozefs (*J. Joseph*) un E. Džankos (*A. Juncos*) (2024), ES noturības koncepcija tiek institucionalizēta ar tādiem instrumentiem kā “*Strategic Compass*” un “*Recovery and Resilience Facility*”, kas pārvērš to reālā politiskā mehānismā. Lokālās identitātes un prakses tiek integrētas šajā kontekstā, nodrošinot ne tikai simbolisku, bet arī praktisku atbalstu daudzlīmeņu pārvaldībai. Šeit svarīgi uzsvērt, ka lokālais patriotisms veic dubultu funkciju: no vienas puses, tas stiprina ES institūciju leģitimitāti, no otras – var pastiprināt autonomijas un resursu pārdales prasības, kļūstot par politiskās spriedzes faktoru.

Lai padziļinātu analīzi, resilience koncepcija tiek aplūkota ne tikai institucionālā, bet arī kultūras skatījumā. Lokālais patriotisms var radīt tā dēvētās “noturīgās identitātes” (angļu val.: *resilient identities*), kas ļauj kopienām saglabāt savu veselumu un pielāgoties ārējiem satricinājumiem – no migrācijas plūsmām līdz ekonomiskām krīzēm. Kultūras naratīvi un simboliskās prakses kļūst par to kodolu, kas nodrošina emocionālu un sociālu atbalstu. Tādējādi resilience izpaužas divos līmeņos:

institucionālajā (caur daudzlīmeņu pārvaldību un adaptīvām struktūrām) un sociokulturālajā (caur lokālās identitātes stiprināšanu un tās kapitalizāciju).

Hibrīdās konfigurācijas. Iegūtie dati apstiprina, ka praksē reti sastopamas “tīras” kultūras, ekonomiskās, politiskās vai etniskās patriotisma formas. Visbiežāk novērojami hibrīdi savienojumi: kultūras prakses kļūst par pamatu politiskai mobilizācijai, ekonomiskie panākumi tiek stiprināti ar simbolisko mantojumu, bet etniskā identitāte iegūst politisku dimensiju asimilācijas draudu gadījumā. Šāda dinamika prasa pārskatīt esošās tipoloģijas: fiksētu kategoriju vietā būtu jāaplūko pārejas procesi un formu savstarpējā pastiprināšanās. Salīdzinošie piemēri rāda, ka kultūras un etniskie elementi bieži savijas ar politiskajiem un ekonomiskajiem, veidojot hibrīdas trajektorijas.

Mediju un digitālo telpu loma. Īpašu uzmanību pelna mediju dimensija. Tradicionālie mediji reproducē kolektīvos simbolus un nostiprina lokālos naratīvus, savukārt digitālās platformas būtiski maina to mērogu un izplatīšanas ātrumu. Tās veido jaunas “tikla kopienas” (Castells 2009), kur lokālā identitāte vairs nav tikai reģionāls fenomens, bet iegūst transnacionālu dimensiju. Digitālajā telpā lokālais patriotisms var iziet ārpus teritoriālās piesaistes, kļūstot par globālās naratīvu konkurences elementu. Turklāt digitālās platformas rada jaunas institucionālās līdzdalības prakses – no tiešsaistes petīcijām līdz virtuālajām lokālajām kopienām – pārvēršot lokālo patriotismu ikdienas pilsoniskās aktivitātes formā. Šie secinājumi tieši saskan ar analīzes rezultātiem: mediji izrādījās universāls kanāls, kas savieno kultūras, ekonomiskās, politiskās un etniskās lokālā patriotisma formas, pārvēršot tās kopējā simboliskā sistēmā.

Ieguldījums teorētiskajos modeļos. Teorētiskajā skatījumā iegūtie rezultāti precizē trīs galvenās koncepcijas. Pirmkārt, “iedomātās kopienas” (Anderson 1983) lokālajā līmenī izrādās daudzslāņainas, jo ietver ne tikai kultūras, bet arī ekonomiskos un politiskos aspektus. Otrkārt, sociālās identitātes teorija (Tajfel, Turner 1979, 1986) tiek attīstīta hibrīdo robežu “mēs–viņi” analīzē, kas mainās atkarībā no institucionālās vides un mediju režīma. Treškārt, atšķirība starp konstruktīvo un “aklo” patriotismu (Davidov 2009; Schatz et al. 1999; De Figueiredo, Elkins 2003) saistāma ne tikai ar individuālajām attieksmēm, bet arī ar institucionālās arhitektūras raksturu, kas nosaka pieeju politiskajai līdzdalībai. Tādējādi diskusija ļauj ne tikai apstiprināt, bet arī paplašināt interpretācijas, kas tika piedāvātas sadaļā “Rezultāti”, sasaistot empīriskos piemērus ar universāliem teorētiskajiem modeļiem.

Praktiskās un metodoloģiskās sekas. Pētījuma rezultāti ir nozīmīgi kultūrpolitikas, reģionālās attīstības stratēģiju un daudzlīmeņu pārvaldības plānošanā. Kultūras un ekonomiskā patriotisma atbalsts var kļūt par integrācijas instrumentu, kamēr etnisko un politisko aspektu ignorēšana noved pie konfliktu pieauguma. Mediju politikā aktuāls uzdevums ir izveidot mehānismus, kas minimizētu digitālās vides eskalācijas efektus un vienlaikus stiprinātu integratīvos naratīvus. Metodoloģiski darbs demonstrē jauktu pieeju un datu trianguācijas nozīmi. Kvalitatīva mediju naratīvu analīze, salīdzinošie gadījumi un institucionālā perspektīva ļauj atklāt lokālā patriotisma sarežģītās trajektorijas. Tomēr turpmākajos pētījumos jāiekļauj kvantitatīvi mērījumi, kas ļautu noteikt katra faktora svaru un novērtēt identitātes dinamiku ilgtermiņā. Perspektīvs virziens ir integrālo lokālās identitātes indeksu izstrāde, balstoties uz starptautiskām aptaujām (piemēram, ISSP), kas dos iespēju veikt starpreģionālos salīdzinājumus un sekot līdzi pārmaiņām laikā. Īpaša nozīme šeit ir integratīvo un konfrontatīvo modeļu salīdzinājumam, kas tika identificēti sadaļā “Rezultāti”, jo tas ļauj ne tikai aprakstīt fenomenu, bet arī izstrādāt praktiskus rīkus lokālās identitātes pārvaldībai daudzlīmeņu sistēmu ietvaros.

Secinājumi

Veiktais pētījums liecina, ka lokālais patriotisms ir daudzdimensionāls fenomens, kas apvieno kultūras, ekonomiskos, politiskos un etnopolitiskos aspektus. Tā izpausmes variē no formām, kas veicina sociālo saliedētību un uzticēšanos institūcijām, līdz konfliktu modeļiem, kuri noteiktos apstākļos var kļūt par politiskās mobilizācijas un etniskā separātisma instrumentu. Šis secinājums

norāda, ka lokālais patriotisms ir nozīmīgs faktors, kas nosaka sociālās integrācijas dinamiku un reģionu noturību.

Pētījuma zinātniskā novitāte slēpjas faktā, ka lokālais patriotisms ir sistematizēts kā analītiska kategorija, kas pārsniedz kulturoloģiskās vai etnogrāfiskās interpretācijas un iegūst institucionālu dimensiju. Izstrādātā tipoloģija (kultūras, ekonomiskais, politiskais un etnopolitiskais patriotisms) ļauj atklāt kolektīvā “mēs” veidošanās mehānismus un salīdzināt dažādu reģionu prakses. Latgales un Kurdistānas gadījumu salīdzinājums parādīja, ka institucionālajiem ietvariem ir izšķiroša nozīme: valsts un pārnacionālo struktūru ietvarā lokālais patriotisms kļūst par integrācijas resursu, savukārt to neesamības apstākļos tas pastiprina spriedzi un izraisa konfliktus. Šī salīdzinošā analīze nodrošināja pamatu diskusijā aplūkotajai tēzei, ka lokālais patriotisms nav fiksēta kultūras īpašība, bet institucionālās vides funkcija.

Zinātniskais ieguldījums izpaužas starpdisciplināras identitātes teorijas radīšanā, kas apvieno socioloģiju, politoloģiju un mediju studijas. Lokālā patriotisma sistematizācija kā analītiskas kategorijas un tipoloģijas izstrāde ļauj paplašināt diskusiju ārpus šaurām disciplīnu robežām, piedāvājot visaptverošu instrumentu kolektīvās identitātes analīzei. Vienlaikus pētījums parādīja, ka praksē reti sastopamas “tīras” formas – biežāk vērojamas hibrīdas konfigurācijas, kur kultūras iniciatīvas kļūst par politiskās mobilizācijas pamatu vai ekonomiskais kapitāls tiek izmantots identitātes stiprināšanai. Šī dinamika sasaista rezultātu empīrisko daļu ar diskusijā aplūkoto teorētisko ietvaru.

Pētījuma praktiskā nozīme izpaužas tipoloģijas pielietojamībā kultūrpolitikā, reģionālajā pārvaldībā un noturības stiprināšanas stratēģijās. Eiropas Savienības valstīm reģionālo valodu, kultūras iniciatīvu un lokālo praksi atbalsts spēj palielināt uzticēšanos institūcijām un stiprināt daudzlīmeņu identitāti. Valstīm, kas saskaras ar etnopolitiskiem izaicinājumiem, izšķirošs nosacījums ir lokālo kopienu institucionāla atzīšana un līdzdalības kanālu nodrošināšana, kas mazina radikalizācijas un separātisma riskus. Šajā aspektā lokālais patriotisms jāuztver ne tikai kā kultūras resurss, bet arī kā politiski institucionāls mehānisms, kas spēj vienlīdz stiprināt uzticēšanos pārvaldības struktūrām vai radīt politisku nestabilitāti.

Turpmāko pētījumu perspektīvas saistītas ar salīdzinošās bāzes paplašināšanu un pāreju uz lokālā patriotisma kvantitatīvo operacionalizāciju. Integrālo indeksu izmantošana, kas veidoti uz kultūras, sociāli psiholoģiskajiem, politiski administratīvajiem un normatīvajiem indikatoriem, ļaus veikt starpreģionālus salīdzinājumus un novērtēt identitātes dinamiku globalizācijas un digitalizācijas apstākļos. Papildu virziens ir digitālo mediju kā lokālās identitātes konstruēšanas, simbolu translācijas un naratīvu konkurences vides izpēte transnacionālā līmenī. Digitālais aspekts īpaši būtisks, jo tas kalpo kā starpnieks starp kultūras atmiņu un politisko mobilizāciju, tādējādi savienojot pētījumā izklāstītās “Rezultātu” un “Diskusijas” sadaļas.

Kopumā lokālais patriotisms atklājas kā dinamisks process, kas ir atkarīgs no kultūras praksēm, institucionālajiem ietvariem un mediju telpas. Tā izpēte paver jaunas iespējas kolektīvās identitātes veidošanās mehānismu un reģionu noturības faktoru izpratnei globālo transformāciju apstākļos. Šajā kontekstā lokālais patriotisms ir uzlūkojams arī kā daļa no plašākas noturības paradigmas, kas stiprina reģionu spēju pielāgoties krīzēm un globālajiem izaicinājumiem. Darbs vienlaikus uzsver politisko aktualitāti lokālā patriotisma izpētei. Mūsdienu krīžu (migrācijas, militāro, ekonomisko) apstākļos šis fenomens darbojas gan kā risks, gan kā resursa faktors. Tā mehānismu izpratne ir izšķiroša efektīvu daudzlīmeņu pārvaldības stratēģiju izstrādei un radikalizācijas risku mazināšanai, kas padara šo pētījumu nozīmīgu politikas veidotājiem un ekspertiem. Tā universalitāte izpaužas ne tikai Eiropas kontekstā, bet arī citās reģionālajās sistēmās, kur lokālās identitātes kalpo par balstu daudzlīmeņu pārvaldībai un sociālajai noturībai.

References

- Aldrich D. (2012) *Building Resilience: Social Capital in Post-Disaster Recovery*. Chicago: University of Chicago Press.
- Allport G. (1954) *The Nature of Prejudice*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Anderson B. (1983) *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.
- Ansolabehere S., Puy M. (2022) Separatism and identity: A comparative analysis of the Basque and Catalan cases. *European Political Science Review*, Vol. 15, pp. 1–18.
DOI: <https://doi.org/10.1017/S1755773922000261>
- Arrighi J. (2024) *The Corsican Language in Education in France*, 3rd edition. Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. Available: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED650300.pdf> (accessed on 09.12.2025).
- Ashton P. (2010) The spirit of local patriotism: Progress and populism in Sydney's northern suburbs in the 1920s. *Journal of Australian Studies*, Vol. 34, No. 2, pp. 163–177.
DOI: <https://doi.org/10.1080/14443051003721155>
- Billig M. (1995) *Banal Nationalism*. London: Sage.
- Börzel T., Risse T. (2018) From the euro to the Schengen crises: European integration theories, politicization, and identity politics. *Journal of European Public Policy*, Vol. 25, No. 1, pp. 83–108.
DOI: <https://doi.org/10.1080/13501763.2017.1310281>
- Bryman A. (2016) *Social Research Methods*, 5th edition. Oxford: Oxford University Press.
- Carvalho C., Pinto I., Marques J. (2021) The nationalist movements in Spain, today: A Catalanian and Basque comparison. *Revista de Psicología*, Vol. 39, No. 2, pp. 687–715.
DOI: <https://doi.org/10.18800/psico.202102.007>
- Castells M. (2009) *Communication Power*. Oxford: Oxford University Press.
- CORDIS. (2011) *ENRI-EAST: Interplay of European, National and Regional Identities*, final project report. European Commission, Community Research and Development Information Service (CORDIS). Available: <https://cordis.europa.eu/project/id/217227/reporting> (accessed on 09.12.2025).
- Creswell J. (2014) *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*, 4th edition. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Davidov E. (2009) Measurement equivalence of nationalism and constructive patriotism in the ISSP: 34 countries in a comparative perspective. *Political Analysis*, Vol. 17, No. 1, pp. 64–82.
DOI: <https://doi.org/10.1093/pan/mpn014>
- De Figueiredo R., Elkins Z. (2003) Are patriots good citizens? *American Journal of Political Science*, Vol. 47, No. 1, pp. 171–187. DOI: <https://doi.org/10.1111/1540-5907.00012>
- Deschouwer K. (2008) *The Politics of Belgium: Governing a Divided Society*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Dirksmeier P. (2022) The relationship between patriotism and regional identification: A cross-country analysis. *Political Psychology*, Vol. 43, No. 6, pp. 1123–1141. Available: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9386670/> (accessed on 09.12.2025).

- Flick U. (2019) *An Introduction to Qualitative Research*, 6th edition. London: SAGE.
- Giordano B. (2000) The contrasting geographies of “Padania”: The case of the Lega Nord in Northern Italy. *Area*, Vol. 33, No. 1, pp. 27–37. Available: <https://www.blackwellpublishing.com/specialarticles/area005.pdf> (accessed on 09.12.2025).
- Gnatiuk O., Melnychuk A. (2019) Identities with historical regions – are they adapting to modern administrative division? The case of Ukraine. *European Spatial Research and Policy*, Vol. 26, No. 1, pp. 175–194. DOI: <https://doi.org/10.18778/1231-1952.26.1.09>
- Gorter D., Aiestaran J., Cenoz J. (2012) The revitalization of Basque and the linguistic landscape of Donostia–San Sebastián. Gorter D., Marten H., van Mensel L. (Eds.) *Minority Languages in the Linguistic Landscape*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, pp. 148–163. DOI: https://doi.org/10.1057/9780230360235_9
- Hooghe L., Marks G. (2001) *Multi-level Governance and European Integration*. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Huang Z., Yang Z., Meng T. (2022) National identity of locality: The state, patriotism, and nationalism in Cyber China. *Journal of Chinese Political Science*, Vol. 28, No. 1, pp. 51–83. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11366-022-09820-4>
- Hubert I., Dermawan W., Akim A. (2021) Catalan identity and paradiplomacy strategy in Catalonia’s independence movement. *Global: Jurnal Politik Internasional*, Vol. 22, No. 2, pp. 317–337. DOI: <https://doi.org/10.7454/global.v22i2.485>
- Huddy L., Khatib N. (2007) American patriotism, national identity, and political involvement. *American Journal of Political Science*, Vol. 51, No. 1, pp. 63–77. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1540-5907.2007.00237.x>
- Joseph J., Juncos A. (2024) Conceptual politics and resilience-at-work in the European Union. *Review of International Studies*, Vol. 50, No. 2, pp. 373–392. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0260210523000463>
- Keating M. (2001) *Nations Against the State: The New Politics of Nationalism in Quebec, Catalonia and Scotland*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- King C. (2000) *The Moldovans: Romania, Russia, and the Politics of Culture*. Stanford: Hoover Institution Press.
- Kosterman R., Feshbach S. (1989) Toward a measure of patriotic and nationalistic attitudes. *Political Psychology*, Vol. 10, No. 2, pp. 257–274. DOI: <https://doi.org/10.2307/3791647>
- Krippendorff K. (2019) *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*, 4th edition. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Lazdiņa S., Marten H. (2012) Latgalian in Latvia: A continuous struggle for political recognition. *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*, Vol. 11, No. 1, pp. 66–87. Available: <http://www.ecmi.de/fileadmin/downloads/publications/JEMIE/2012/LazdinaMarten.pdf> (accessed on 09.12.2025).
- Lazdiņa S., Marten H., Pošeiko S. (2010) The Latgalian language as a regional language in Latvia: A characterisation and implications in the context of languages in Europe. *Via Latgalica*, No. 3, pp. 36–55. DOI: <https://doi.org/10.17770/latg2010.3.1676>

- Lazdiņa S., Šuplinska I., Iannàccaro G., Dell'Aquila V. (2015) Language, religion and ethnic identity: A case-study from Eastern Latvia. *Sociolinguistica*, Vol. 25, No. 1, pp. 94–111. DOI: <https://doi.org/10.1515/9783110236262.94>
- Lewicka M. (2011) Place attachment: How far have we come in the last 40 years? *Journal of Environmental Psychology*, Vol. 31, No. 3, pp. 207–230. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.10.001>
- McDowall D. (2004) *A Modern History of the Kurds*, 3rd edition. London: I.B. Tauris.
- Melich A. (1986) The nature of regional and national identity in Catalonia: Problems of measuring multiple identities. *European Journal of Political Research*, Vol. 14, No. 1–2, pp. 149–169. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.1986.tb00827.x>
- Moe N. (2009) *The View from Vesuvius: Italian Culture and the Southern Question*. Berkeley: University of California Press.
- Mullen T. (2014) The Scottish independence referendum 2014. *Journal of Law and Society*, Vol. 41, No. 4, pp. 627–640. Available: <https://www.jstor.org/stable/43862407> (accessed on 09.12.2025).
- Nau N., Wicherkiewicz T. (2024) Social values of an added literacy: The case of Latgalian. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, Vol. 46, No. 3, pp. 592–606. DOI: <https://doi.org/10.1080/01434632.2024.2349238>
- Olson M. (1965) *The Logic of Collective Action: Public Goods and the Theory of Groups*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Putnam R. (2007) E pluribus unum: Diversity and community in the twenty-first century. *Scandinavian Political Studies*, Vol. 30, No. 2, pp. 137–174. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1467-9477.2007.00176.x>
- Putnam R., Leonardi R., Nanetti R. (1994) *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Richey S. (2022) Place, belonging, and civic identity: The sociology of local attachment. *Sociological Forum*, Vol. 37, No. 1, pp. 89–110. DOI: <https://doi.org/10.1111/socf.12799>
- Salée D. (2022) The new face of Quebec nationalism: reconsidering the nationalism / democracy nexus. *American Review of Canadian Studies*, Vol. 52, No. 2, pp. 119–138. DOI: <https://doi.org/10.1080/02722011.2022.2067733>
- Savage M., Miles A. (1994) *The Remaking of the British Working Class, 1840–1940*. London: Routledge.
- Schatz R., Staub E., Lavine H. (1999) On the varieties of national attachment: Blind versus constructive patriotism. *Political Psychology*, Vol. 20, No. 1, pp. 151–174. DOI: <https://doi.org/10.1111/0162-895X.00140>
- Schlesinger P. (1991) *Media, State and Nation: Political Violence and Collective Identities*. London: Sage.
- Schimmelfennig F. (2021) Rebordering Europe: External boundaries and integration in the European Union. *Journal of European Public Policy*, Vol. 28, No. 3, pp. 311–330. DOI: <https://doi.org/10.1080/13501763.2021.1881589>
- Smith A. (1986) *The Ethnic Origins of Nations*. Oxford: Blackwell.

- Tajfel H., Turner J. (1979) An integrative theory of intergroup conflict. Austin W., Worchel S. (Eds.) *The Social Psychology of Intergroup Relations*. Monterey, CA: Brooks / Cole, pp. 33–47. Available: <https://alnap.cdn.ngo/media/documents/tajfel-turner-1979-compressed.pdf> (accessed on 09.12.2025).
- Tajfel H., Turner J. (1986) The social identity theory of intergroup behavior. Worchel S., Austin W. (Eds.) *Psychology of Intergroup Relations*. Chicago: Nelson-Hall, pp. 7–24. Available: <https://www.christosaioannou.com/Tajfel%20and%20Turner%201986.pdf> (accessed on 15.09.2025).
- Verba S., Schlozman K., Brady H. (1995) *Voice and Equality: Civic Voluntarism in American Politics*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Weber M. (1976) *Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology*. Berkeley: University of California Press.
- Wodak R. (2009) *The Discourse of Politics in Action: Politics as Usual*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Yin R. (2018) *Case Study Research and Applications: Design and Methods*, 6th edition. Thousand Oaks, CA: SAGE.